

Heist-op-den-Berg - Eugene Woutersstraat

Archeologische prospectie met ingreep in de bodem

2013/287

Fodio Rapport I

Ellen Van de Velde Jan De Beenhouwer Marleen Arckens Gerben Bervoets

COLOFON

Opgraving ☐ Prospectie ☒

Vergunning nummer
2013/287 en 2013 287(2)

Vergunninghouder
Ellen Van de Velde

Site

Heist-op-den-Berg Eugeen Woutersstraat – Noordstraat – Neerweg – Theofiel De Biestraat

Opdrachtgever

GANDS NV
Londenstraat 60 bus 185 B - 2000 Antwerpen

Cores Development NV
Heistraat 71 B-2610 Wilrijk

Opdrachtnemer

Fodio bvba
Turnhoutsebaan 277 B - 2110 Wijnegem

Projectuitvoering

Ellen Van de Velde, Jan De Beenhouwer, Gerben Bervoets en Marleen Arckens

Fodio rapport 1
Wettelijk Depot D/2014/13.179/1

© 2014 Fodio bvba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of op enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke schriftelijk toestemming van Fodio.

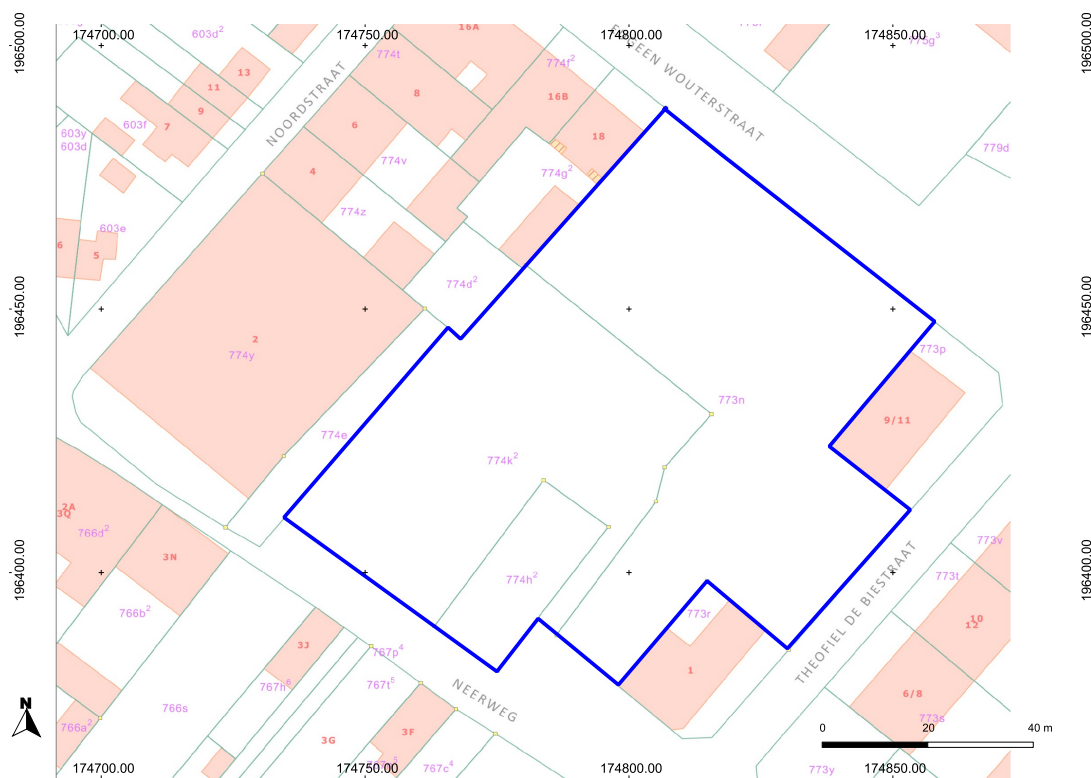
Fodio aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die voortvloeit uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

INHOUD

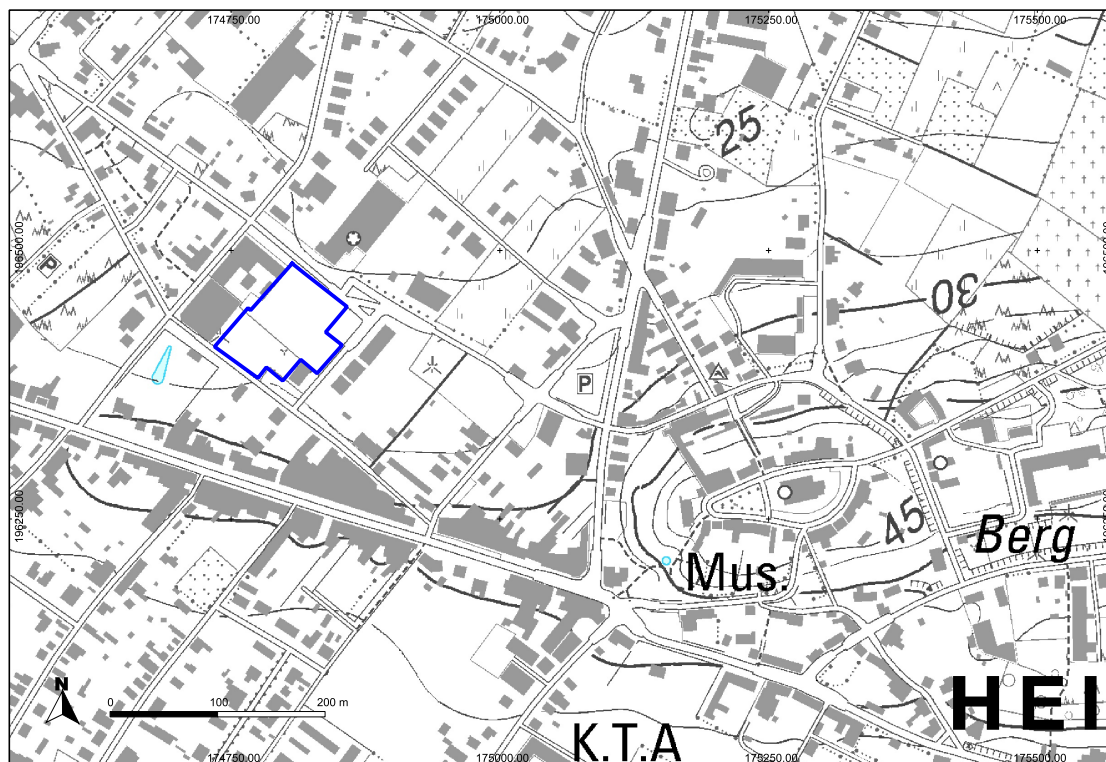
Administratieve fiche	4
1. Inleiding.....	6
2. Methodiek	7
2.1 Proefsleuven	7
2.2 Registratie.....	8
2.3 Inzamelen van vondsten	8
2.4 Basisverwerking.....	8
3. Situering van het onderzoeksgebied	9
3.1 Geografische en topografische situering	9
3.2 Bodemkundige situering	9
3.3 Historische situering	10
3.4 Archeologische situering	13
4. Resultaten	15
4.1 Boringen.....	15
4.2 Bodemopbouw	16
4.3 Sporen en structuren.....	17
4.4 Vondsten.....	19
4.5 Harrismatrix	20
5. Beantwoording onderzoeksvragen.....	21
6. Conclusie en aanbeveling	23
7. Bibliografie	24
8. Overzicht datering periodes	25
9. Bijlagen	
9.1 Allesporenplan	losse bijlage
9.2 Sporenlijst	26
9.3 Vondstenlijst	29
9.4 Tekeningenlijst.....	30
9.5 Dagboek.....	31
9.6 Fotolijst.....	32
9.7 Profielen.....	34

ADMINISTRATIEVE FICHE

Locatie	Provincie Gemeente Site	Antwerpen Heist-op-den-Berg Eugeen Woutersstraat, Theofiel De Biestraat, Neerweg
Kadastrale gegevens		Heist-op-den-Berg Afd. 1, Sectie A, 774k2, 774h2, 773n
XY-Lambert 72 coördinaten (zie allesporenplan)		PR1S/1607 x174770.95 y196388.29 PR1S/1606 x174771.80 y196387.77 PR8N/1069 x174815.12 y196467.35 PR8N/1009 x174815.84 y96466.70
Onderzoek		Archeologische prospectie met ingreep in de bodem
Opdrachtgever Uitvoerder Vergunninghouder Archeologen		Gands NV Fodio bvba Ellen Van de Velde Jan De Beenhouwer, Gerben Bervoets, Marleen Arckens
Vergunning Vergunning metaaldetectie Projectcode		2013/287 2013/287(2) HODB13
Begindatum terreinwerk Einddatum terreinwerk		16 juli 2013 16 juli 2013
Oppervlakte projectgebied Oppervlakte onderzoeksgebied Oppervlakte sleuven		7386 m ² 4048 m ² 583,2 m ²
Bewaarplaats archief		Provinciaal Archeologisch Depot van Antwerpen, Koningin Elisabethlei 22 B-2018 Antwerpen
Bewaarplaats vondsten		Provinciaal Archeologisch Depot van Antwerpen, Koningin Elisabethlei 22 B-2018 Antwerpen
Kadasterplan Topografische kaart		figuur 1 figuur 2

Figuur 1. Uittreksel uit het kadastraal percelenplan met aanduiding van het projectgebied in het blauw. © minfin.fgov

Figuur 2. Uittreksel uit de topografische kaart 1:10000 met aanduiding van het projectgebied in het blauw. © NGI 2013

1. INLEIDING

Op 16 juli 2013 voerde een team van Fodio een archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven uit op de terreinen van de opdrachtgevers Gands NV en Cores Development NV, gelegen tussen de Eugene Woutersstraat, de Theofiel De Biestraat en de Neerweg te Heist-op-den-Berg in de provincie Antwerpen (figuur 2). Het terrein lag tot op heden braak en was in gebruik als parkeerlocatie. Verspreid op het terrein staan enkele groepen struiken en bomen (figuur 3). De totale oppervlakte bedraagt 7386 m². De door de opdrachtgevers geplande bouw van appartementen met ondergrondse parkeergarages in combinatie met een gemeentelijke openbare parking op de centrale zone van het projectgebied, zal het aanwezige bodemarchief tot in het archeologisch relevante niveau vernielen. Daarom vroeg het agentschap Onroerend Erfgoed een archeologisch vooronderzoek door middel van proefsleuven om een archeologische evaluatie van het terrein te maken en de eventuele nood aan een vervolgonderzoek in te schatten.

Figuur 3. Kleurenortho met aanduiding van het projectgebied in het blauw. © AGIV 2013

Dit rapport geeft inzicht in de archeologische voorkennis van het terrein en de gebruikte onderzoeksmethode. Vervolgens worden de resultaten van het veldwerk toegelicht en worden de conclusies en aanbevelingen geformuleerd.

Verschillende personen droegen bij tot het goed verloop van dit vooronderzoek. Fodio bedankt Gert Van Hoof van Gands NV voor de vlotte samenwerking en erfgoedconsulenten Alde Verhaert en Dirk Pauwels van het agentschap Onroerend Erfgoed (afdeling Antwerpen) voor de archeologische trajectbegeleiding. Van Eycken Trans stond in voor de aanleg van de sleuven en het herstellen van het terrein na het onderzoek. De digitale opmeting van de sleuven gebeurde door landmeter-expert Jonas Artois.

2. METHODIEK

2.1 Proefsleuven

Verspreid over het plangebied dienden ononderbroken parallelle proefsleuven te worden voorzien. De situatie ter plaatse heeft echter voor een afwijking van deze strategie gezorgd. Op de centrale zone van het terrein wordt enkel een groene zone en een bovengrondse parkeergelegenheid voorzien. Bovendien werd op deze locatie, bij de opmaak van het technisch verslag grondverzet voor OVAM, een vergraving en vervuiling van de grond vastgesteld (code 929). Deze vervuiling is onder het maaiveld aanwezig tot op een diepte tussen 0,5 en 1,1 m. Om deze gegevens te controleren zijn voorafgaand aan het archeologisch vooronderzoek door Fodio drie controleboringen gezet. In overleg met de erfgoedconsulent is vervolgens een alternatief sleuvenplan goedgekeurd waarbij de vergraven en vervuilde zone wordt gemeden.¹

Figuur 4. Situering van de vervuiling van de centrale zone, de verkennende boringen, de kelder van de geplande ruimtelijke ontwikkeling en de aangelegde proefsleuven. Achtergrond topografische kaart 1:10000. © NGI 2013

In totaal werden acht proefsleuven aangelegd die oost-west georiënteerd liggen. De afstand tussen de sleuven, van as tot as, bedraagt tussen 6 en 9 m, tenzij de terreinomstandigheden een afwijking noodzakelijk maakten. Tijdens het veldwerk is beslist om één kijkvenster aan te leggen. Op die manier werd 7,9 % van het projectgebied onderzocht, wat neerkomt op 14,4 % van de toegankelijke zone.

De sleuven werden aangelegd met een 16-tons kraan op rupsbanden met een graafbak van 2 m breedte. Aangezien de mogelijkheid bestond dat het archeologisch niveau zich onmiddellijk onder de zeer dunne cultuurlaag bevond, gebeurde al het graafwerk onder toezicht van een archeoloog, ook het verwijderen van de bovenste lagen. Daarna werd verder verdiept tot het (eerste) archeologisch relevante niveau bereikt was. Binnen het plangebied was slechts één onderzoeksvlak van toepassing. De proefsleuven werden waar nodig geschaafd met de schop en steeds volledig gefotografeerd. De aanwezige sporen werden ingekrast. Wanneer sporen zich in de sleufwand bevinden wordt hun relatie ten opzichte van de bodembouw geregistreerd en gefotografeerd. Na het afronden van de registratie werden

¹ Bespreking met erfgoedconsulente Alde Verhaert op 21 maart 2013 en goedkeuring tijdens opstartvergadering op 3 juli 2013.

de sleuven op metaalvondsten gecontroleerd met een metaaldetector GARETT EURO ACE 350. Daarbij werd omwille van het hoge natuurlijke ijzergehalte van de grond enkel gecontroleerd op brons.

2.2 Registratie

Het opmeten van de proefsleuven gebeurde door een landmeter-expert die hiervoor gebruik maakte van een Robotic Total Station van Leica TCRP1203 + R1000. Deze registratie omvat de sleufwanden, de omtrek van de sporen, de locatie van de vondsten en de profielputten en de hoogtes van zowel het maaiveld als het vlak. Al deze gegevens werden op het terrein digitaal gemeten in Lambert72-coördinaten. De hoogtematen zijn genomen om de 5 m en worden weergegeven volgens de Tweede Algemene Waterpassing.

Elk spoor is in detail gefotografeerd, beschreven en indien nodig gecoupeerd. Door de digitale meting is ook de absolute hoogte van elk spoor gekend. Elke coupe is gefotografeerd en wanneer van toepassing manueel ingetekend op schaal 1/20. De opbouw is beschreven. Ten minste één profielput is aangelegd in elke proefsleuf. Van deze profielput is steeds één zijde gefotografeerd, manueel getekend op schaal 1/20 en beschreven. Beschrijvingen zijn steeds uitgevoerd door een archeoloog.

2.3 Inzamelen van vondsten

Bij het aanleggen van de proefsleuven werden de archeologisch relevante vondsten (vlakvondsten, vondsten in coupe en vondsten door metaaldetectie) ingezameld volgens context en verpakt volgens de geldende normen. Na afronding van het veldwerk zijn de vondsten gewassen, gedetermineerd, beschreven en opgelijst.

2.4 Basisverwerking

Alle vlaktekeningen zijn op het terrein digitaal aangemaakt, zodat deze na afronding van het veldwerk quasi onmiddellijk beschikbaar en bruikbaar waren. Profiel- en coupetekeningen worden gedigitaliseerd. Alle tekeningen worden onderworpen aan een degelijke controle. Ook de veldlijsten voor sporen, vondsten en monsters zijn dadelijk digitaal beschikbaar. Ze worden nagekeken en afgewerkt. Hetzelfde gaat voor het velddagboek. Vondsten worden gereinigd, waarna een eerste basisstudie kan worden verricht. Vervolgens worden de verschillende materialen verpakt. Foto's worden geordend en opgelijst.

Na afronding van de basisverwerking kunnen alle gegevens samengevoegd en bestudeerd worden. De bevindingen worden neergeschreven en een aanbeveling voor het plangebied kan op basis van de resultaten gemaakt worden. Deze informatie vindt u verder in dit rapport terug.

3. SITUERING VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1. Geografische en topografische situering

Het onderzoeksgebied bevindt zich in het centrum van Heist-op-den-Berg, in het zuiden van de provincie Antwerpen. De te onderzoeken percelen liggen tussen de Eugeen Woutersstraat in het noordoosten en de Neerweg in het zuidwesten. Ze grenzen ook gedeeltelijk aan de Theofiel De Biestraat ten zuidoosten van het terrein (figuur 2). Het plangebied werd in de nieuwste tijd niet bebouwd. In het centrale deel van het terrein zijn uit deze periode wel bodemingrijpende activiteiten bekend. Het terrein bevindt zich ongeveer 400m ten westen van de Sint-Lambertuskerk, centraal boven op 'De Berg', de kern van de gemeente.

Heist-op-den-Berg ligt op de overgang van de depressie Schijns-Nete in het noorden van haar grondgebied met de hoger gelegen subcuesta van Putte/Heist-op-den-Berg in het zuiden. De depressie Schijns-Nete wordt gekenmerkt door de rivieren het Schijn, de Kleine en de Grote Nete. Het stroomgebied van de Grote Nete snijdt daarbij van noord naar zuid door Heist-op-den-Berg. Dit lager gelegen landschap behoort tot de Zuiderkempen en heeft een topografie die doorgaans onder 20 m TAW blijft. Het gebied maakt deel uit van de Lage en Middelhoge zandgronden en wordt gekenmerkt door eolische afzettingen die rechtstreeks op het tertiair substraat rusten.² Het lage reliëf van de depressie Schijns-Nete gaat naar het zuiden meer oplopen en wordt gekarakteriseerd door enkele centraal gelegen heuvelcomplexen met een maximale hoogte van ongeveer 50 m TAW, zoals bijvoorbeeld de Beerzelberg en de Heistse Berg. Dit gebied staat bekend als de subcuesta van Putte/Heist-op-den-Berg en vormt het meest oostelijke deel van de cuesta van de Klei van Boom. Heist-op-den-Berg neemt het hoogste punt van de subcuesta in. Het topvlak van de subcuesta wordt ingenomen door de zandafzettingen van de Formatie van Berchem en de Formatie van Diest. Deze laatste Formatie behoort tot het Tertiair (Laat Mioceen). Ze bestaat uit groen tot bruin zand met daarin onder andere grindlagen, kleirijke horizonten en een (ijzer)zandsteenbank. Het materiaal wordt wel eens gekenmerkt door een (schuine) gelaagdheid en kan rijk zijn aan glauconiet en mica. De Formatie van Diest zou ter hoogte van het plangebied reeds verdwenen zijn door erosie. Het plangebied aan de Eugeen Woutersstraat bevindt zich op de subcuesta Putte/Heist-op-den-Berg. Binnen het plangebied liggen normaal gezien de zanden van de Formatie van Berchem (eventueel de Formatie van Diest) aan de oppervlakte.³ Bovenop deze zanden is al dan niet eolisch dekzand afgezet ten tijde van het Quartair.

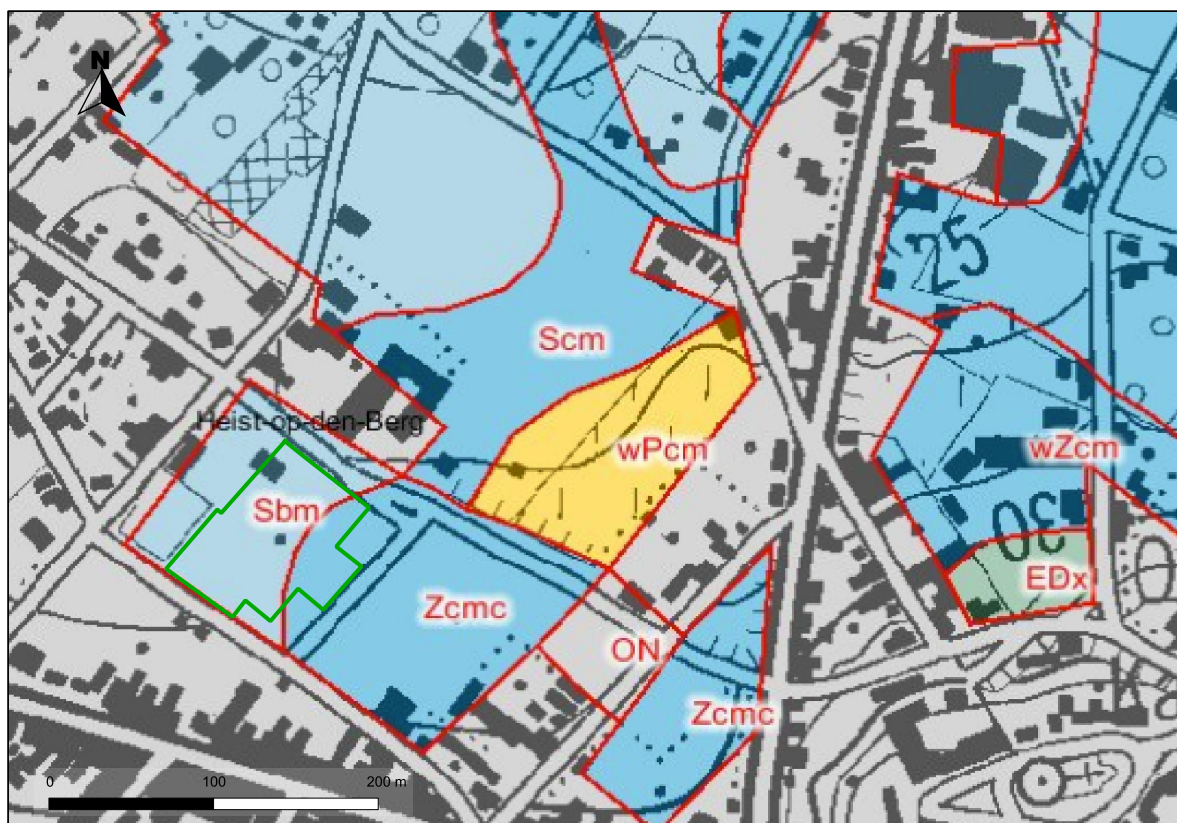
3.2 Bodemkundige situering

De bodemkaart voor het centrum van Heist-op-den-Berg geeft geen volledig beeld van de te verwachten bodemopbouw binnen haar grondgebied en dit door het sterk bebouwde karakter van de omgeving. De locatie van het plangebied zelf kon echter wel gekarteerd worden. Het plangebied wordt grotendeels ingenomen door een droge lemige zandbodem met een dikke antropogene humus A horizont of plaggenbodem (Sbm op figuur 5). Deze zandgronden hebben een bouwvoor van 20 cm – 30 cm dik. Bij de plaggenbodems is ze bruin of grijs van kleur en is de homogene humus A horizont minstens 60 cm dik.⁴ Naar het zuidoosten toe kan de bodem evolueren naar een matig droge zandbodem waarop eveneens een dikke antropogene humus A horizont is aangebracht (Zcm op figuur 5). Het systeem van plaggenbemesting kwam in gebruik vanaf de late middeleeuwen wanneer de mens verarmde gronden ten gevolge van grote rooiprocessen opnieuw in gebruik wil nemen. Door het ophogen en verrijken van de akkers werden bodems gecreëerd die uiterst geschikt waren om aan de stijgende vraag naar landbouw te voldoen. Een dikke antropogene humus A horizont ontstaat door een geleidelijk proces dat zich verschillende jaren herhaalt, maar ook meer kortstondige, grootschalige ophogingen zijn bekend. Een plaggenbodem heeft een archeologische meerwaarde omdat hierbij een beschermende laag wordt gecreëerd die sporen uit een verder verleden afdekt en beschermt tegen verstoring. Onder de dikke antropogene humus A horizont kunnen eventueel nog sporen van een profielontwikkeling worden aangetroffen, met name een podzolprofiel. Bij een dergelijke bodemopbouw bevindt zich onder de bouwvoor of A-horizont een uitlogingslaag of E-horizont. Het materiaal dat uit deze laag wordt gedreven, zet zich dieper in de bodem opnieuw af in de aanrijkslaag of B-horizont. Hieronder gaat de bodem over in een natuurlijke C-horizont. Wanneer op een dergelijke bodem vanaf de late middeleeuwen of in een jongere periode een plaggendeek is aangebracht, kan dit de onderliggende bodemopbouw intact gelaten hebben. Vaak echter raakt de top van de podzolbodem vermengd in de onderste laag van het plaggendeek en blijft enkel een gedeeltelijk profiel of zelfs helemaal geen profiel meer bewaard. Een belangrijke factor hierbij is de mate waarin een podzolprofiel zich heeft kunnen ontwikkelen vóór de mens heeft ingegrepen.

² Ameryckx, Verheye & Vermeire 1995, p. 237

³ Bogemans & Van Molle 2007, pp. 3-5. Provincie Antwerpen – Fysische Geografie, pp. 37-41

⁴ Van Ranst 2000, p. 252

Legende bodemkaart AGIV

Sbm: lemige zandbodem (S), droog (b), met dikke antropogene humus A horizont (m)

Scm: lemige zandbodem (S), matig droog (c), met dikke antropogene humus A horizont (m)

Zcmc: zandbodem (Z), matig droog (c), met dikke antropogene humus A horizont (m), variant moedermateriaal: materialen vertonen in de diepte geel- of groenachtige kleur (c)

OB of ON: bebouwde zone

Fig. 5. Uittreksel uit de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied in het groen. © AGIV 2013

3.3 Historische situering ⁵

Over het ontstaan van Heist-op-den-Berg bestaan verschillende theorieën. Een eerste hypothese plaatst de oudste bewoningskern omheen de parochiekerk van het huidige gehucht Lo. Wanneer later in de 14de eeuw de Sint-Lambertuskerk wordt gebouwd “op den berg”, verplaatst het bewoningscentrum zich daarheen. Een tweede hypothese plaatst het ontstaan van de middeleeuwse bewoning meteen op de berg, op de locatie van de latere Sint-Lambertuskerk. Een belangrijk argument hiervoor is het concentrische wegenpatroon dat zich heeft ontwikkeld met deze locatie als middelpunt. Bewijsvoering op basis van archeologische of historisch teksten ter bevestiging van één van beide hypothesen kon tot op heden nog niet worden aangevoerd. Het belang van de “Berg” in Heist-op-den-Berg als locatie in het omliggende landschap is overduidelijk omdat de heuvel met 48 m TAW naast de Beerzelberg het hoogste punt is van de huidige provincie Antwerpen.

Een oorkonde van 1008 door de Duitse keizer Hendrik II is de oudst gekende bron waarin Heist wordt vermeld. Het document handelt over de graasrechten van het “Waverwoud” die door de keizer geschonken worden aan de prinsbisschoppen van Luik. Het Waverwoud strekte zich uit tussen Dijle en Nete en omvat ook Heist zelf. Bij het ontstaan van het hertogdom Brabant vormen de stad Mechelen, het district Mechelen en het ressort Heist samen de heerlijkheid Mechelen, een Luikse enclave binnen het hertogdom. Wanneer in 1333 de prinsbisschop zijn rechten op de heerlijkheid verkoopt aan Lodewijk van Nevers, komt het grondgebied van Heist in de handen van de graaf van Vlaanderen. Rond het midden van de 15de eeuw komt het gebied van de heerlijkheid onder het gezag van de

⁵ Inventaris Onroerend Erfgoed geheel 20613.

Bourgondische hertogen. Een eeuw later, bij de eenmaking van de Nederlanden vormt de heerlijkheid Mechelen de kleinste van de Zeventien Provinciën. Na enkele jaren verkocht Filips II Heist in 1559 aan een rijk Antwerps koopman. Vanaf 1630 duikt de omschrijving “Land ende Vrijheid van Heist” op in de geschreven bronnen. Vanaf 1726 is het grondgebied in handen van de familie d’Ursel en dit tot de val van het Ancien Régime. De Franse revolutie maakt definitief een einde aan de “vrije” status van Heist met haar eigen schepenbank: op 25 november 1795 werd het kanton Heist opgericht.

Figuur 6. Atlas van Ferraris met aanduiding van het plangebied in blauw. © NGI 2013

Enkele jaren eerder werd de Atlas van Ferraris opgemaakt. Op het uittreksel van de kaart (figuur 6) ligt het plangebied ten noordwesten van de toenmalige stadskern van Heist-op-den-Berg in landbouwgebied. De verschillende percelen die in gebruik zijn als bouwland of akker worden omgeven door bomen als grensaanduiding. In het aanwezige stratenpatroon kunnen de huidige Neerweg en de Noordstraat herkend worden. Wanneer de kaart verder uitgezoomd zou worden, zijn daarop nog duidelijk de grenzen van de heerlijkheid Mechelen of “Seigneurie de Malines” aangegeven. Een term, die hoewel op dat moment achterhaald, toch nog gebruikt werd.

De kaarten van Popp zijn een eeuw later tot stand gekomen, rondom het einde van de 19e eeuw, en tonen de kadasterindeling voor het kanton Heist in het arrondissement Mechelen (figuur 7). De perceelsverdeling is in 100 jaar gewijzigd, maar de oude opdeling kan er nog steeds in herkend worden. Het stratenpatroon rondom het plangebied is hetzelfde gebleven met in het zuiden de huidige Neerweg en in het westen de huidige Noordstraat. De bewoning nabij het centrum lijkt iets te zijn toegenomen, bijvoorbeeld langsheen de huidige Leopoldlei en de Oude Godstraat. Ter hoogte van het plangebied is nog steeds geen bebouwing zichtbaar. Uit het midden van de 19de eeuw dateert de Atlas van de Buurtwegen. Deze kaart geeft eenzelfde beeld weer als de jongere kaarten van Popp.

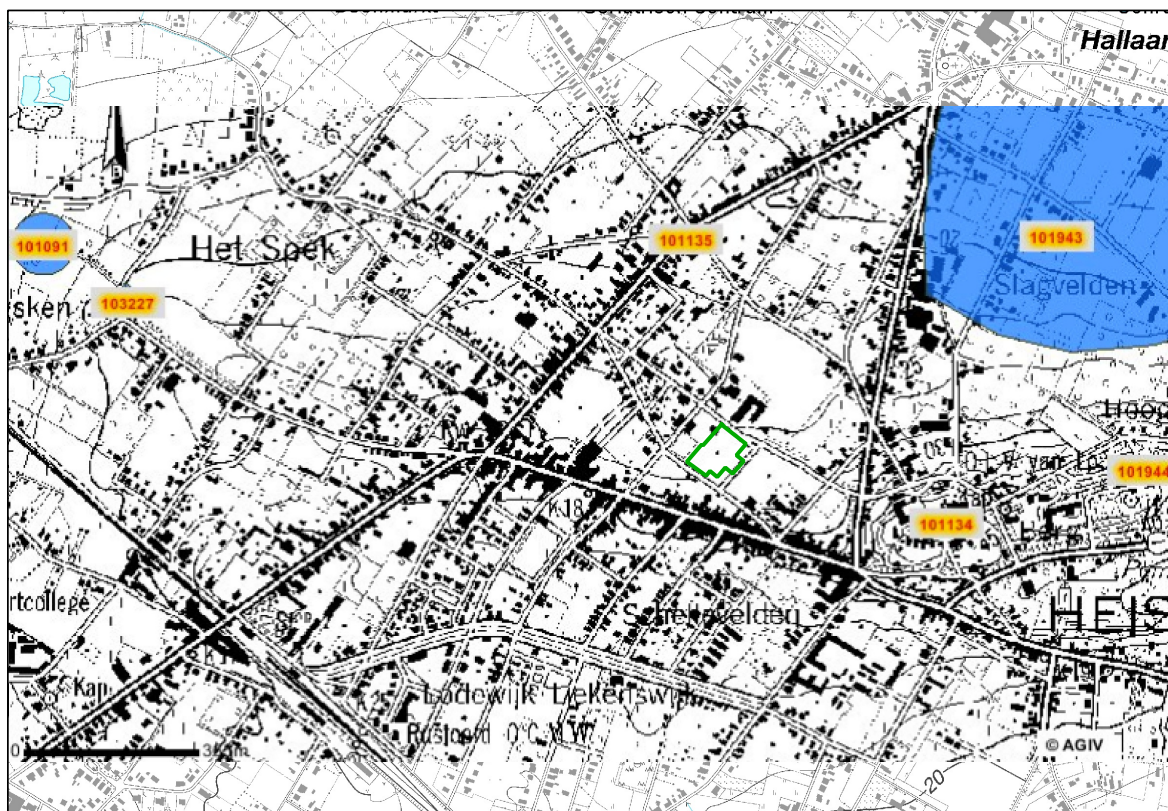
De uitbreiding van de bevolking in Heist-op-den-Berg en de toenemende verstedelijking van de stad start in de 19e eeuw met de industriële revolutie als belangrijke oorzaak. Langsheen het station en de uitvalswegen is dit het best waarneembaar. De groei zet zich door in de 20e eeuw waardoor veel eertijds geïsoleerde historische domeinen, zoals het “Hof van Riemen”, het “Pelgrimhof” en het “Moretuskasteel” nu binnen de kern worden gesloten.

Figuur 7. Kaart van Popp met aanduiding van het plangebied in blauw. © KBR 2013

3.4 Archeologische situering⁶

Op de Centraal Archeologische Inventaris zijn verschillende gekende vindplaatsen aangegeven voor Heist-op-den-Berg. Zoals reeds bleek uit de historische schets bevindt het plangebied zich op circa 400 m ten westen van de Sint-Lambertuskerk (CAI-nummer 101134). Deze parochiekerk waarrond zich het huidige stadscentrum ontwikkelde gaat terug tot in de 14e eeuw. De toenmalige kerk werd in 1585 verwoest door een brand waarna alleen de muren nog overeind bleven. Ook enkele andere vindplaatsen uit de nieuwe tijd zijn opgelijst. Ten noorden van het plangebied heeft tot en met de sloop in 1941 een windmolen gestaan, ook wel Berderen Molen genaamd. (CAI-nummer 101135). Uit de 17de eeuw dateert de alleenstaande hoeve 't Bergsken (CAI-nummer 103227).

Figuur 8. Uittreksel uit de Centraal Archeologische Inventaris met aanduiding van het plangebied in het groen. © AGIV 2013

Bij gebrek aan archeologische vondsten, blijft de oudste geschiedenis van Heist-op-den-Berg en meer bepaald van de ruime omgeving rondom het plangebied vrij duister. Een paar locaties zijn bekend, maar hun aanwezigheid is gebaseerd op oude, losse vondsten (zonder context). De geloofwaardigheid van een daadwerkelijke archeologische vindplaats op deze locaties dient daarom met enige voorzichtigheid gebruikt te worden. Nabij de alleenstaande hoeve 't Bergsken, ten westen van het plangebied, werd bij veldprospectie door de heer F. Van Calster een afslag in silex aangetroffen die een ruime datering in de steentijd krijgt (CAI-nummer 101091). Ter hoogte van het Hoogbergbos, ten oosten van het plangebied, zou een grafheuvel hebben gestaan (CAI-nummer 101944). Op de locatie konden ook paalgaten herkend worden en zijn zowel silex als fragmenten aardewerk aangetroffen. De informatie dateert uit 1966. Iets te noorden van deze vindplaats zou op de locatie Steentjesveld of Slagvelden een fragment tegula (platte Romeinse dakpan) zijn gevonden (CAI-nummer 101943). Ook hier gaat het om weinig uitgebreide informatie. Sinds de ontdekking ervan zijn geen bijkomende bewijzen aangetroffen voor de aanwezigheid van bewoning op deze locatie in de Romeinse periode.

Recent archeologisch onderzoek heeft het tegendeel bewezen. Aan de Hollestraat werd bij een onderzoek uitgevoerd door All-Archeo, ter hoogte van het toponiem Slagvelden, een site uit de ijzertijd aangesneden.⁷ Aan de Lostraat te

⁶ Centraal Archeologische Inventaris.

⁷ Informatie ter beschikking gesteld door Alde Verhaert, erfgoedconsulente van het Agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen.

Heist-op-den-Berg stelde All Archeo in 2012 nederzettingsresten uit de ijzertijd en gebouwplattegronden uit de volle middeleeuwen vast (CAI-nummer 159292).⁸ Ter hoogte van de Werftsesteenweg zijn sporen uit de volle middeleeuwen opgetekend.⁹ Topografisch zijn deze gekende sites te situeren op de hoger gelegen subcuesta van Putte/Heist-op-den-Berg.

⁸ Derieuw & Reyns 2011. Reyns & Bruggeman 2012.

⁹ Informatie ter beschikking gesteld door Alde Verhaert, erfgoedconsulente van het Agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen in de Bijzondere Voorwaarden

4. RESULTATEN

In het onderstaande hoofdstuk worden de resultaten van het proefsleuvenonderzoek besproken en getoetst aan de gegevens van het bureauonderzoek. In eerste instantie wordt de bodemopbouw overlopen om nadien de aangetroffen sporen, structuren en vondsten te presenteren.

4.1 Boringen

Op woensdag 26 juni 2013 voerden Jan De Beenhouwer en Marleen Arckens voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek drie controleboringen uit in de zone die in het technisch verlag grondverzet dat de eigenaar ter beschikking stelde wordt aangeduid met code 929.

De boringen werden geplaatst met een edelmanboor met een diameter van 7 cm. De dieptematen worden aangegeven ten opzichte van het maaiveld. De locatie van de boorpunten is aangeduid op figuur 4.

Boorpunt 1 (perceel 773n)

Lambert 72 x174801 y196442

Geen zichtbare cultuurlaag.

0-80: donkerbruin zand met frequent natuurlijke zandsteenfragmenten tot 3 cm. Very fine tot medium zand¹⁰, matig glauconiethoudend¹¹. Kleur: dull brown 7,5YR5/4.¹² De aflijning van de ondergrens verloopt gradueel.

80-95: donkerbruin zand met frequent natuurlijke kleinere zandsteenfragmenten tot 1 cm. Homogeen. Sterk gecompacteerd.

Vanaf 95 te hard om dieper te boren. Medium zand, sterk glauconiethoudend. Kleur brown 7,5YR4/4.

Boorpunt 2 (perceel 774k2)

Lambert 72 x74790 y196429

Industrieel stort, minstens van 0-50: slak, as en verbrand afval. Niet doordringbaar met edelmanboor.

Boorpunt 3 (perceel 774k2)

Lambert 72 x174779 y196416

0-12: minimale cultuurlaag onder de grasmat. Donker bruin zand. Matig glauconiethoudend. Fine tot medium zand. Kleur dull brown 7,5YR5/3. De aflijning van de ondergrens verloopt gradueel.

12-82: donker bruin zand. Medium zand. Sterk glauconiethoudend. Kleur brown 7,5YR4/3. Homogeen. De aflijning van de ondergrens verloopt gradueel.

82-115: zeer donkerbruin zand met natuurlijke zandsteenfragmenten tot 1cm. Medium zand. Zeer sterk glauconiethoudend. Kleur very dark brown 7,5YR2/3. Sterk gecompacteerd. Homogeen.

Vanaf 115 te hard om dieper te boren.

Ter hoogte van boorpunten 1 en 3 is de bodem bewaard en vertoont een gelijkaardige opbouw. De Ap-horizont is vrijwel verdwenen, mogelijk door afgraving of erosie. Compacte tertiaire glauconiethoudende zanden komen vrijwel aan de oppervlakte.

Ter hoogte van boorpunt 2 bevindt zich een verharding met industriële stortlaag tot minstens 0,5 m diepte. Manueel boren is niet mogelijk.

¹⁰ Orton, et al 1993.

¹¹ Van Alboom et al 2012, 32-37.

¹² Munsell soil color charts. Droge kleurbepaling.

Figuur 9: Boorpunt 3. Het gradueel verdonkeren van de zanden hangt samen met de toename van het glauconietgehalte.

4.2 Bodemopbouw

Tijdens het veldwerk is in elke werkput ten minste 1 profielput laagsgewijs uitgegraven. De tekeningen van de profielen staan in bijlage 9.7. De verschillende bodemlagen hebben een spoornummer gekregen van 20 tot en met 31. Hun beschrijving is terug te vinden in de sporenlijst in bijlage 9.2.

Binnen het plangebied is volledig binnen de verwachtingen van het bureauonderzoek, zowel bij het boren als in de proefsleuven, lemig zand aangetroffen. Onder de bouwvoor of onder de in de nieuwste tijd verstoorte bodem varieert dit zand met een doorgaans bruine kleur ook naar groen (sporen 29 en 30) of grijs (sporen 25 en 26) dieper onder het maaiveld. Het zand behoort tot de Formatie van Diest en/of Berchem, die op deze locatie in het Tertiair is afgezet. Verspreid over het terrein (profielen 1, 2, 4, 7 en 8) is tussen 74cm en 144 cm beneden maaiveld in dit tertiaire zand een ijzerzandsteenband aangetroffen (spoor 27)(fig.10). Omwille van de hardheid van deze bank vormde zij ook steeds de onderzijde van de profielput.

Op basis van het kaartmateriaal beschikbaar voor het plangebied werd een dikke antropogene humus A horizont verwacht. Onder een bouwvoor van circa 30 cm zou een 60 cm dik plaggenpakket zitten. Uit de boringen en de profielputten blijkt dat de bodem binnen het plangebied mogelijk meerdere malen verstoord is geweest. Behalve de duidelijke vergravingen uit de 20ste eeuw in het centrum van het terrein en enkele kleinere verstoringen in het zuidwesten van de site (zie 4.2. sporen en structuren), is op geen enkele locatie de verwachte bodemopbouw weergevonden. Enkel de onderzijde van het plaggendeek bleef bewaard (figuur 10). De resterende dikte bedraagt 16 cm tot 28 cm. In profiel 6S is slecht een miniem stukje plaggendeek bewaard dat tussen 8 cm en 12 cm dik is. Dit houdt in dat binnen het plangebied zowel de dieper liggende sporen en/of vondsten vanaf de late middeleeuwen tot op heden als de vindplaatsen voorafgaand aan het ontstaan van het plaggendeek mogelijk nog intact bewaard zijn. Onder de bouwvoor zijn geen sporen teruggevonden van een oude bodemopbouw zoals bijvoorbeeld een podzolprofiel. De kans dat oppervlaktevondsten of ondiepe relictten uit de oudere perioden verdwenen zijn, is dus groot.

Figuur 10. Profiel in werkput 4 met centraal in het profiel het restant van het plaggendek en onderaan de ijzerzandsteenbank.

4.3 Sporen en structuren

Verspreid over acht werkputten zijn acht sporen opgetekend in het vlak (sporen 1 tot en met 8). Al deze sporen kennen een antropogene oorsprong en kunnen in hoofdzaak aan een meer recent verleden worden toegeschreven. De locatie van de sporen is terug te vinden op het allessporenplan (bijlage 9.1) en de beschrijving ervan in bijlage 9.2. De sporen worden hieronder beschreven van oud naar jong.

Twee sporen (sporen 5 en 6 in werkput 7) zijn aangetroffen in of net onder de plaggenlaag. Ze worden geïnterpreteerd als sporen eigen aan die laag. Spoor 5 tekent zich vaag af ten opzichte van het vlak door de aanwezigheid van een kleine hoeveelheid spikkels baksteen in de meer donkere grijsbruine vulling. Ook de aflijning van spoor 6 werd door een donkerdere kleur herkend, maar verdween na slechts enkele minuten aan de open lucht.

In werkput 6 werd een diepere kuil aangesneden (spoor 4). Zekerheid over identificatie en de vorm is er niet, gezien het spoor breder is dan de proefsleuf. De kuil snijdt de restanten van de plaggenlaag en bevatte een scherf in steengoed en een scherf in rood aardewerk (zie 4.3 Vondsten). Het spoor is jonger dan het restant van het plaggendek en hoort vermoedelijk thuis in de nieuwe tijd.

Figuur 11. Spoor 4 in werkput 6.

De resterende sporen kunnen worden toegeschreven aan de nieuwste tijd. Een ovaal spoor in werkput 1 (spoor 1) bevat brokjes, cement, baksteen, kalk en sintel. De aanwezigheid van cement dateert het spoor in de twintigste eeuw. Een grote kuil in werkput 5 bestaat uit een kern (spoor 3) die wordt omsloten door een diepere opvullingslaag (spoor 2). In de vulling van deze sporen zitten fragmenten sintel en baksteen. Het zijn vooral de fragmenten 20e-eeuws glas uit spoor 2 die een sluitend bewijs geven voor de jonge datering van deze kuil.

In de laatste werkput werd één paalkuil opgemeten (spoor 7). Een vierkante kuil tekent zich scherp af in het opgravingsvlak. In relatie met het plaggendeek kon bij het openleggen van de werkput een datering jonger dan het plaggendeek worden vastgesteld. Door middel van een kijkvenster is gecontroleerd of er op deze locatie nog meerdere sporen aanwezig zijn die samen deel uitmaken van een structuur. De plaatsing van het kijkvenster werd bepaald door het plangebied: de werkput lag tegen de noordelijke en oostelijke grens van het terrein, waardoor het kijkvenster op de enige mogelijke locatie is aangelegd. Hierin werden echter geen nieuwe sporen aangetroffen.

Het laatste spoor (spoor 8) is opgemeten in werkput 2. Aan de westelijke zijde werd een verstoring aangesneden die vol gestort was met puinmateriaal. Enkele van de begraven materialen verspreiden bij het opnieuw aan de lucht komen een hinderlijke geur. De aanwezigheid van onder andere plastic in de vulling maken een datering in de nieuwste tijd en meer bepaald vanaf de 2^e helft van de 20^e eeuw duidelijk.

4.4 Vondsten

Bij het vooronderzoek zijn in twee sporen vondsten aangetroffen. Het gaat telkens om fragmenten van recipiënten in keramiek. De locatie van de vondsten is aangeduid op het allessporenplan (bijlage 9.1) en de beschrijving van de scherven staat in bijlage 9.3. Met uitzondering van een scherv in steengoed in de vulling van een spoor (spoor 4, fig. 11), komen alle andere vondsten uit het plaggendek (spoor 22).

Het vondstbestand is in te delen in twee categorieën; enerzijds oxiderend roodbakkend aardewerk en anderzijds steengoed.

De meeste scherven zijn geglaazuurd. Vermits het rood aardewerk meestal gedeeltelijk geglaazuurd werd kunnen ook de scherven zonder glazuurresten tot het geglaazuurd vaatwerk behoord hebben, zoals de bodemscherf (V001.1).

Rood aardewerk verschijnt voor het eerst in het midden van de twaalfde eeuw.¹³ In totaal werden acht scherven teruggevonden in rood aardewerk, waarvan er zes resten van glazuur dragen. Het glazuur dat de porositeit van het aardewerk moest verminderen werd aangebracht door het strooien van loodvijsel voor het bakken of het aanbrengen van een glazuurpap. Op één scherv (V002.1) werd naast het loodglazuur ook een geel bandje aangebracht door toevoeging van witbakkend slip. De hechting van het gele bandje is minder goed dan die van het transparante loodglazuur, zodat het bijna volledig verdwenen is. In het loodglazuur zijn de sporen van het gestrooide loodvijsel nog goed zichtbaar als zwarte puntjes in het transparante glazuur. Hoewel de versieringstechniek van deze scherv kan wijzen op een datering in de late middeleeuwen, doet het volledig ontbreken van de categorie van het grijs aardewerk vermoeden dat de nadruk van de vondsten in rood aardewerk ligt op de post-middeleeuwse periode.¹⁴ Dit betekent dat de plaggelaag (spoor 22) vermoedelijk pas laat tot ontwikkeling kwam.

Naast een kleine wandscherf in roodbakkende keramiek, bevatte spoor 4 een kleine wandscherf in goed gesinterd steengoed met zoutglazuur. Het volwaardig gesinterd steengoed vindt vanaf het midden van de veertiende eeuw geleidelijk ingang in onze gewesten.¹⁵ In deze techniek werden voornamelijk drinkgerei en schenkkannen gemaakt. Hoewel steengoed in gebruik bleef in de nieuwste tijd, was de populariteit in de 18de en 19^e eeuw sterk gedaald.

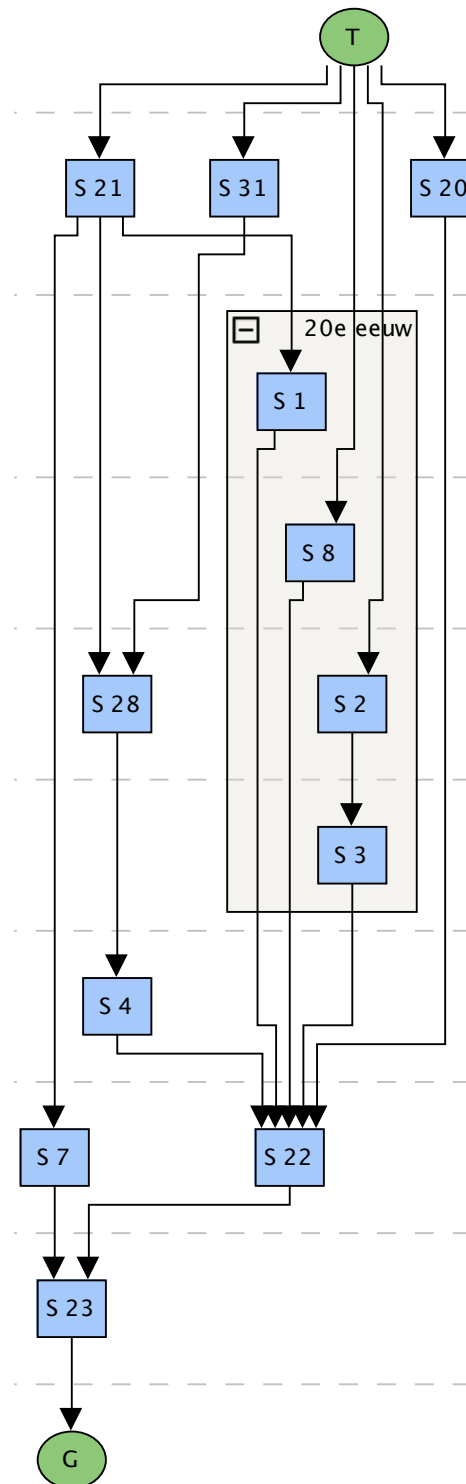
Figuur 12. Links vondst 002.1 (spoor 22): geglaazuurde randscherf in rood aardewerk. Homogeen bleekrood baksel met mica. De bandvormige rand heeft een naar buiten afgeschuinde top en een ondersneden onderrand. Transparant glazuur met een bijna weggesleten band geel glazuur. Rechts vondst 003.1 (spoor 4): wandscherf in steengoed met een fijn gespikkeld olijfgroen tot bruin zoutglazuur op het buitenoppervlak. Binnenoppervlak en kern zijn bleek geelwit.

¹³ De Groote 2008, 301.

¹⁴ De Groote 2008, 299: grijs aardewerk verdwijnt volledig in de tweede helft van de zestiende eeuw.

¹⁵ De Groote 2008, 377.

4.5 Harrismatrix

5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Bij het archeologisch vooronderzoek aan de Eugeen Woutersstraat dienden verschillende onderzoeksvragen te worden beantwoord. Bij het veldwerk werden voldoende gegevens verzameld om hieraan te voldoen. De resultaten van het onderzoek staan hierboven beschreven. De verschillende onderzoeksvragen worden in dit hoofdstuk opgelijst en bondig beantwoord.

Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, zijn de sporen natuurlijk of antropogeen en hoe is hun bewaringstoestand?

Het veldwerk heeft acht sporen aan het licht gebracht in het vlak die allen een antropogene oorsprong kennen. Alle sporen werden geïnterpreteerd als kuil (of paalkuil). De sporen zitten verspreid over de verschillende werkputten. De bewaringstoestand van de sporen is goed, hoewel hun leesbaarheid ten opzichte van het roodbruine lemige zand niet altijd optimaal is.

Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Geen van deze sporen kon worden toegeschreven aan een grotere structuur. Bij een paalkuil in werkput 8 werd door middel van een kijkvenster op zoek gegaan naar een groter geheel waartoe het spoor kon behoren, maar zonder resultaat.

Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

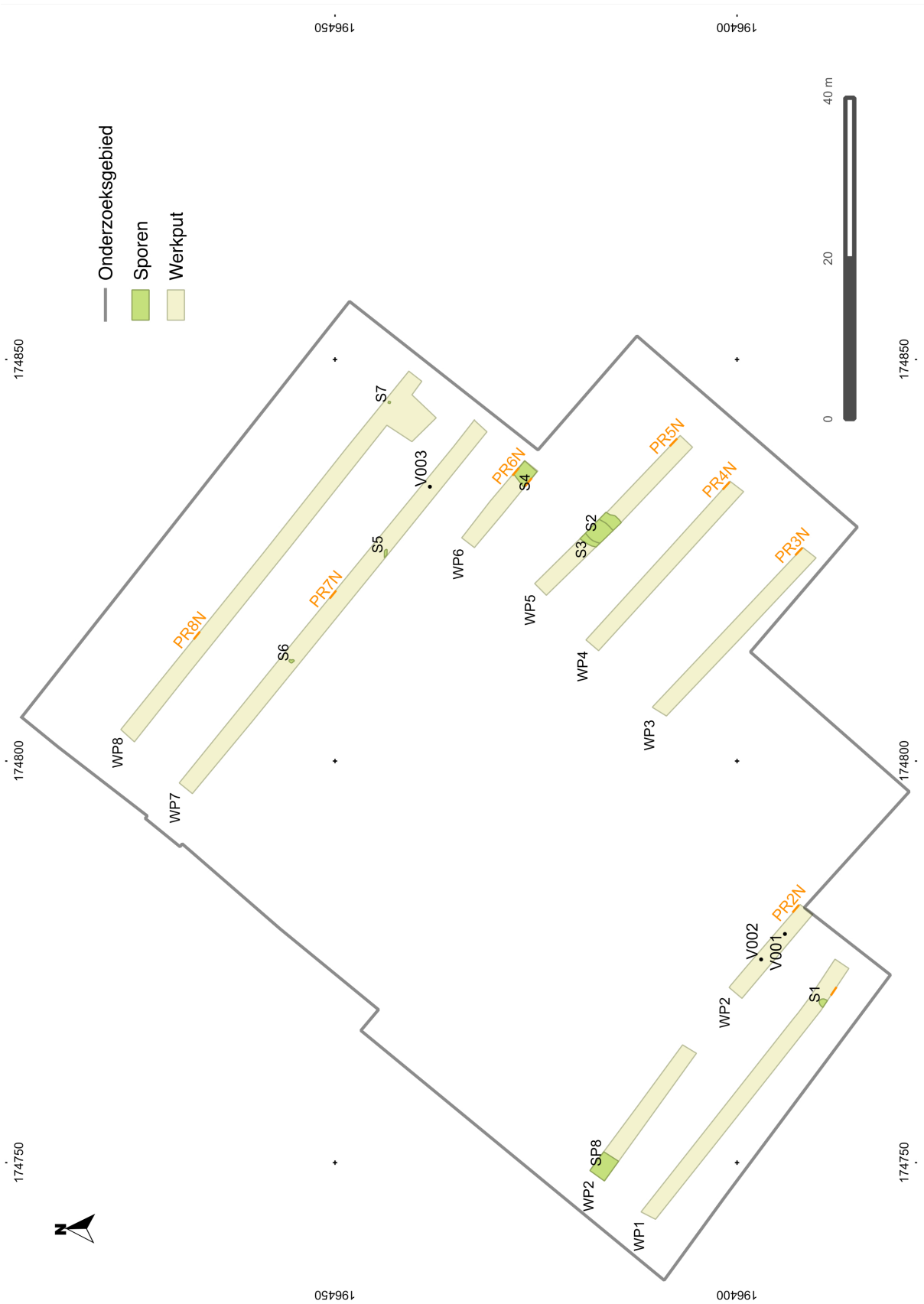
De sporen hebben steeds een ouderdom gelijk aan of jonger dan het plaggendek. Deze antropogene laag wordt ten vroegste gedateerd vanaf de late middeleeuwen, maar is binnen het plangebied vermoedelijk pas vanaf de nieuwe tijd echt tot ontwikkeling gekomen. Twee sporen (sporen 5 en 6) staan in relatie met het plaggendek. De resterende sporen (sporen 1, 2, 3, 4, 7 en 8) zijn jonger, waarbij twee kuilen (sporen 1, 2, 3 en 8) met zekerheid aan een heel recent verleden kunnen worden toegeschreven met een datering in de 20ste eeuw.

Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

Bij een eventueel vervolgonderzoek dient rekening gehouden te worden met drie punten. Ten eerste is het plaggendek niet langer intact aanwezig, waardoor het archeologisch relevante niveau heden ten dage korter bij de oppervlakte ligt dan verwacht. Vervolgens dient men ook alert te zijn voor een vage zichtbaarheid van de sporen in het doorgaans bruine lemige zand onder de antropogene laag. Tot slot dient aandacht besteed te worden aan de veiligheid van het onderzoeksteam. Centraal in de zone is vervuilde grond aanwezig. Uit boringen voorafgaand aan het veldonderzoek blijkt dat het plangebied hier tot onder het archeologisch relevante niveau vergraven is en dat de vergraving met vervuild materiaal is opgevuld. Voorzichtigheid voor de gezondheid van de medewerkers is van toepassing indien deze zone bij een eventueel vervolgonderzoek zou worden aangesneden.

Wat is de impact van het huidige gebruik van het terrein op het archeologisch erfgoed?

Momenteel ligt het terrein braak. Deze toestand heeft weinig impact op het eventueel aanwezige archeologische erfgoed binnen het plangebied. Zowel voor aanvang van het proefsleuvenonderzoek als tijdens het veldwerk zelf kon worden vastgesteld dat op verschillende plaatsen binnen het plangebied de bodem in een recent verleden tot onder het archeologisch relevante niveau werd vergraven. Indien op deze locaties archeologisch erfgoed aanwezig was, is dit thans niet langer in situ bewaard.

6. CONCLUSIE EN AANBEVELING

Op 16 juli 2013 heeft een team van archeologen voor Fodio een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd aan de Eugene Woutersstraat te Heist-op-den-Berg. Het plangebied bevindt zich in het centrum van Heist-op-den-Berg, in de provincie Antwerpen. Gands Real Estate Development en Cores Development NV plannen op deze locatie de nieuwbouw van winkels en woongelegenheden. Bodemingrepen noodzakelijk voor de realisatie van dit project zullen de bodem tot in het archeologisch relevante niveau verstoren. Het terrein ligt op circa 400 m ten noordwesten van de Sint-Lambertuskerk en ook vondsten uit late bronstijd en de Romeinse periode zijn gekend in de omgeving. De omgeving wordt gekenmerkt door een bodem met dikke antropogene humus A horizont die al meerdere malen zijn beschermende functie voor archeologisch erfgoed heeft bewezen. Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft dan ook een archeologisch vooronderzoek opgelegd voor aanvang van de geplande bodemingrepen.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek en het daaropvolgend proefsleuvenonderzoek wordt besloten dat binnen het plangebied geen intacte archeologische vindplaatsen meer worden verwacht. De plaggenbodem is maar gedeeltelijk bewaard en op verschillende plaatsen is de bodem in de 20ste eeuw tot onder het archeologisch relevante niveau verstoord (vervuiling code 929). Bij het veldwerk zijn bovendien geen sporen of vondsten aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een archeologisch relevante vindplaats binnen de niet verstoorde delen van het plangebied. Daarom adviseert Fodio geen vervolgonderzoek voor het plangebied aan de Eugene Woutersstraat te Heist-op-den-Berg.

Dit advies werd uitgebracht door Fodio op basis van de resultaten van het archeologisch vooronderzoek. Het dient ter informatie van het agentschap Onroerend Erfgoed dat een definitief advies formuleert over het al dan niet vrijgeven van het plangebied voor archeologie. Voor meer informatie neemt u dan ook best contact op met de betrokken erfgoedconsulent van het agentschap Onroerend Erfgoed.

7. BIBLIOGRAFIE

7.1 Uitgegeven bronnen

BOGEMANS F. & VAN MOLLE M. 2007. Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 24 Aarschot.

DE GROOTE K. 2008. Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Relicta Monografie 1. Brussel:VIOE

DERIEUW M. & N. REYNS 2011. Archeologisch vooronderzoek Heist-op-den-Berg – Lostraat. Rapporten All-Archeo 050. Bornem.

DIRIKEN P. 1994. Geogids Heist-op-den-Berg. s.l.

MUNSELL 2012. Munsell Soil Color Charts 2009. Grand Rapids, Michigan: Munsell Color.

ORTON, C., TYERS P. & VINCE A. 1993. Pottery in archaeology. Cambridge manuals in archaeology. Cambridge: Cambridge Univ. Press.

REYNS N. & J. BRUGGEMAN 2012. Archeologische opgraving Heist-op-den-Berg – Lostraat. Rapporten All-Archeo 059. Bornem.

VAN ALBOOM G., DUPONT H., MAERTENS J. & HAELTERMA K. 2012. Glauconiethoudende zanden. Geotechniek 16/2, 32-37.

VAN RANST E. & SYS C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Gent.

7.2 Digitale bronnen (geraadpleegd tussen 1 juni 2013 en 29 juli 2013)

AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN.

<http://www.agiv.be/gis/diensten/geo-vlaanderen/?catid=8>.

CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS.

cai.erfgoed.net en <http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/>.

DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN.

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST FINANCIËN. CADGIS VIEWER KADASTER.

http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE.

HEIST-OP-DEN-BERG. <http://www.heist-op-den-berg.be>

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED.

<http://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/20613>.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË. KAART VAN FERRARIS. http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerrarisCarte_nl.html

OPEN STREET MAP. <http://www.openstreetmap.org>.

POPP PH. Province d'Anvers: arrondissement de Malines: canton de Heyst-op-den-Berg. Plan parcellaire de la commune de Heyst-op-den-Berg: avec les mutations. Schaal 1:5000. <http://lucia.kbr.be/mapview/index.php?>

PROVINCIE ANTWERPEN - FYSISCH GEOFRAFIE.

http://www.provant.be/binaries/2%20fysische%20geografie_tcm7-15054.pdf

8. OVERZICHT DATERING PERIODES

Periode		Datering	
Steentijd	Paleolithicum	Vroeg	1.300.000 - 300.000 BP
		Midden	300.000 - 40.000 BP
		Laat	40.000 - 14.000 BP
		Finaal	14.000 - 12.000 BP
	Mesolithicum	Vroeg	9500 - 7700 v. Chr.
		Midden	7700 - 7000/6500 v. Chr.
		Laat	7000/6500 - 5000 v. Chr.
		Finaal	5000 - 4000 v. Chr.
	Neolithicum	Vroeg	niet in Vlaanderen
		Midden	4300 - 3500 v. Chr.
		Laat	3500 - 3000 v. Chr.
		Finaal	3000 - 2000 v. Chr.
Metaaltijden	Bronstijd	Vroeg	2100/2000 - 1800/1750 v. Chr.
		Midden	1800/1750 - 1100 v. Chr.
		Laat	1100 - 800 v. Chr.
	Ijzertijd	Vroeg	800 - 600 v. Chr. Oosten v.d. Schelde
			800 - 450 v. Chr. Westen v.d. Schelde
		Midden	600 - 450 v. Chr. Oosten v. D. Schelde
		Laat	450 - 57 v. Chr.
Romeinse tijd		Vroeg	57 v. Chr. - 69
		Midden	69 - 284
		Laat	284 - 406
Middeleeuwen		Vroeg	5de tot 9de eeuw
		Volle	10de tot 12de eeuw
		Laat	1200 - 1500
Nieuwe Tijd			16de tot 18de eeuw
Nieuwste Tijd			19de en 20 ste eeuw

9. BIJLAGEN

9.1 Allesporenplan (losse bijlage)

9.2 Sporenlijst

Heist-op-denBerg
Eugeen Woutersstraat
2013/287

HODB13
Bijlage 9.2
Sporenlijst

1

spoor	werkput	vlak	coupe	datum	naam	identificatie	vorm	lengte cm	breedte cm	max. lengte cm	max. diepte cm
1	1	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	ovaal		95		
2	5	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	onregelmatig	257			
3	5	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	onregelmatig	457			
4	6	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	langwerpig	254			
5	7	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	onregelmatig	32			
6	7	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	onregelmatig			63	
7	8	1	7AB	16-07-2013	JDB	kuilvulling	vierkant	22			10
8	2	1		16-07-2013	MA	kuilvulling	onregelmatig	296			
20				16-07-2013	JDB	laag					
21	1		PR1 PR2 PR3 PR 8	16-07-2013	JDB	laag					
22	1 tot 8		PR1 tot PR8	16-07-2013	JDB	laag					
23	1			16-07-2013	JDB	laag					
24	1			16-07-2013	JDB	laag					
25	1			16-07-2013	JDB	laag					
26	1			16-07-2013	JDB	laag					
27	1			16-07-2013	JDB	laag					
28	2, 6		PR1 PR6	16-07-2013	JDB	laag					
29	2			16-07-2013	JDB	laag					
30	5			16-07-2013	JDB	laag					
31	6		PR6S	20-07-2013	JDB	laag					

**Heist-op-den-Berg
Eugeen Woutersstraat
2013/287**

**HODB13
Bijlage 9.2
Sporenlijst**

2

spoor	aflijning	aflijning ondergrens	textuur	verstoring	spoor	homogeniteit	kleur
1	matig		zand		1	heterogeen	bruin
2	goed		lemig zand		2	heterogeen	bruin
3	matig		lemig zand		3	heterogeen	donker bruin
4	goed		lemig zand		4	homogeen	bruin
5	matig		lemig zand		5	homogeen	donker grijsbruin
6	zwak		zand		6	homogeen	bruin grijs
7	goed		zand		7	homogeen	grijsbruin
8	goed		zand		8	heterogeen	donker grijs
20			lemig zand		20	homogeen	donker bruin grijs
21		goed	zand		21	heterogeen	bruin grijs tot bruingeel
22		matig	lemig zand		22		grijsbruin
23		goed	lemig zand		23	homogeen	roodbruin
24		goed	lemig zand		24	homogeen	grijsbruin
25			lemig zand		25		donker bruin grijs
26		goed	lemig zand		26		groengrijs
27			ijzerzandsteen		27		
28			lemig zand	bioturbatie door wortels	28		donker grijsbruin
29			lemig zand		29		roodbruin tot groengrijs
30			lemig zand	bioturbatie door wortels	30	heterogeen	licht geelbruin tot grijsgroen
31			zand		31	heterogeen	bruin groen

Heist-op-denBerg
Eugeen Woutersstraat
2013/287
HODB13
Bijlage 9.2
Sporenlijst

3

spoor	vulling	jonger dan	ouder dan	vondst	interpretatie
1	weinig brokjes baksteen, weinig brokjes cement, weinig brokjes sintel, matig brokjes kalk	22			twintigste eeuwse afvalkuil
2	weinig brokjes sintel, weinig spikkels baksteen	3			bevat twintigste eeuws modern glas (zuiver vensterglas)
3	veel fragmenten sintel, matig brokjes kalk, weinig spikkels baksteen,	22			twintigste eeuw
4	weinig spikkels baksteen, weinig brokjes keramiek, weinig brokjes kiezel, weinig brokjes ijzerzandsteen, humus	22		V003	late middeleeuwen tot nieuwe tijd
5	weinig spikkels baksteen, weinig brokjes ijzerzandsteen	23			zeer ondiepe kuil, deel van SP22
6		23	28		verdwenen bij opschaven, deel van SP22
7	weinig spikkels kalk, weinig brokjes kiezel, weinig brokjes ijzerzandsteen, weinig spikkels verbrand leem	23			paalkuil?
8	baksteen, cement, plastic	22			stort met bouwpuin uit tweede helft 20e eeuw tot heden
20		22			graslaag
21	veel fragmenten baksteen, plastic	22			aangevoerde afvallaag met veel baksteen uit de tweede helft twintigste eeuw (plastic)
22	weinig brokjes ijzerzandsteen	23		V001 V002 V004 V005	plaggenlaag
23	veel fragmenten ijzerzandsteen				natuurlijke laag glauconiethoudend roodbruin zand, vermengd met zandsteenfragmenten
24	veel brokjes ijzerzandsteen				natuurlijke laag lemig zand met sterk gecompacteerd ijzerzandstenen
25					natuurlijke laag glauconiethoudend bruingrijs zand
26					natuurlijke laag glauconierhoudend groen zand
27					natuurlijke laag, steenplaat
28	weinig brokjes baksteen, weinig spikkels baksteen		31		donkere afvallaag
29					natuurlijke laag
30					natuurlijke laag, horizontaal gelaagd
31		28			aangevoerde laag van glauconiethoudend zand

9.3 Vondstenlijst

Heist-op-denBerg Eugeen Woutersstraat 2013/287										HODB13 Bijlage 9.3 Vondstenlijst		1
vondst	rangnr	spoor	materiaal	categorie	datering	datum	naam	methode	werkput	coupe	opmerking	identificatie
1	1.1	22	keramiek		late middeleeuwen tot nieuwe tijd	16-07-2013	JDB	kraan	2		onderkant plaggen	Rood aardewerk. Ongeglazuurde bodemscherf. L max. 2,9 cm, wanddikte 0,4 cm. Kern: homogeen bleekrood baksel. Mica. Oppervlak bovenaan rood, onderaan zwart.
2	2.1	22	keramiek		late middeleeuwen tot nieuwe tijd	16-07-2013	JDB	kraan	2		onderkant plaggenlaag	Rood aardewerk. Geglaazuurd. Randscherf. H 2,9 cm, L max: 3,2 cm. Kern: homogeen bleekrood baksel. Mica. Aan de buitenzijde een bandvormige rand met een hoogte van 2,3 cm, een naar buiten afgeschuinde top en een ondersneden onderrand. Aan de buitenzijde transparant glazuur met een bijna weggesleten onregelmatige band geel glazuur. Aan de binnenzijde restant geel glazuur.
3	3.1	4	keramiek		late middeleeuwen tot nieuwe tijd	16-07-2013	GB	coupe	6	PR6S		Steengoed. Wandscherf. L max 2,4 cm, wanddikte 0,5 cm. Kern en binnenoppervlak bleek geelwit. Buitenoppervlak met olijfgroen tot bruin glazuur, fijn gespikkeld.
	3.2											Rood aardewerk. Wandscherf. L. Max. 2,5 cm. Kern: homogeen bleekrood baksel. Mica.
4	4.1	22	keramiek		late middeleeuwen tot nieuwe tijd	16-07-2013	GB	kraan	7		onderkant plaggende	Rood aardewerk. Wandscherf. L. max. 3,7 cm. Wanddikte 0,5 cm. Binnenoppervlak rood, buitenoppervlak mat zwart. Kern bleekrood met goed afgelijnde grijze binnenkern.
	4.2											Rood aardewerk. Geglaazuurd. Randscherf van bord of kom met verdikte afgeronde rand die aan de binnenzijde ondersneden is. L max. 4 cm, H. 2,6 cm. Sterk blinkend olijfgroen glazuur bewaard op de rand en de binnenzijde. Harde scherf met scherpe breuk. Bleekrood baksel met fijne sliertvormige bijmenging van witte klei. Mica.
Heist-op-denBerg Eugeen Woutersstraat 2013/287										HODB13 Bijlage 9.3 Vondstenlijst		2
vondst	rangnr	spoor	materiaal	categorie	datering	datum	naam	methode	werkput	coupe	opmerking	identificatie
	4.3											Rood aardewerk. Geglaazuurd. Wandscherf. L max. 4,4 cm, wanddikte 0,9 cm. Kern rood geoxideerd aan de buitenzijde en zwart gereduceerd aan de binnenzijde met scherpe grens tussen de geoxideerde en gereduceerde zone.
	4.4											Bruinig olijfgroen glazuur aan binnen- en buitenzijde. Buitenoppervlak met 5 horizontale zacht golvende ribbels.
												Rood aardewerk. Geglaazuurd. Wandscherf. L max. 3,9 cm. Slecht bewaard dof geelwit glazuur aan de binnenzijde. Kern bleekrood met geelwitte binnenkern. Mica.
5	5.1	22	keramiek		late middeleeuwen tot nieuwe tijd	19-07-2013	GB	coupe	7	PR7N	plaggende	Rood aardewerk. Geglaazuurd. Wandscherf. L max. 5,3 cm, wanddikte 0,8 cm. Slecht bewaard dof olijfgroen glazuur aan de binnenzijde, buitenoppervlak mat grijsbruin beroekt. Homogeen bleekrood baksel. Mica.

9.4 Tekeningenlijst

Heist-op-denBerg
Eugeen Woutersstraat
2013/287

HODB13
Bijlage 9.4
Tekeningenlijst

1

blad	tekening	coupe	werkput	vlak	tekenaar	datum	schaal	sporen
1	1	PR1S	1	1	GB	16-07-2013	1/20	21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
1	2	PR2N	2	1	GB	16-07-2013	1/20	21, 28, 22, 23, 29, 27
1	3	PR3N	3	1	GB	16-07-2013	1/20	21, 22, 23, 24, 26
1	4	PR4N	4	1	GB	16-07-2013	1/20	
1	5	PR5N	5	1	GB	16-07-2013	1/20	20, 22, 23, 24, 30
1	6	PR6N	6	1	GB	16-07-2013	1/20	31, 28, 2, 22, 23, 24, 30
1	7	PR6S	6	1	GB	16-07-2013	1/20	31, 28, 2, 22, 23, 24, 30
1	8	PR7N	7	1	GB	16-07-2013	1/20	20, 22, 23, 24, 25
1	9	PR8N	8	1	GB	16-07-2013	1/20	21, 22, 23, 25, 27
1	10	7AB	8	1	GB	16-07-2013	1/20	7, 23

9.5 Dagboek

**Heist-op-den-Berg
Eugeen Woutersstraat
2013/287**

**HODB13
Bijlage 9.5
Dagboek**

1

datum	aanwezig	activiteiten	bezoek	weer	aandachtspunten
26-06-2013	Marleen Arckens, Jan De Beenhouwer	booronderzoek		bewolkt met zon	
16-07-2013	Ellen Van de Velde, Jan De Beenhouwer, Gerben Bervoets, Marleen Arckens,	Aanleggen WP 1 tot 8. Profielputten intekenen en beschrijven. Opmeten werkputten en sporen. Vlakfoto's. Coupes en coupetekeningen.	Gert Van Hoof (Gands)	droog en zonnig	vermijdt met kraan vervuilde zone met grond code 929

9.6 Fotolijst

Heist-op-denBerg
Eugeen Woutersstraat
2013/287

HODB13
Bijlage 9.6
Fotolijst

1

foto	aard	doel	werkput	vlak	spoor coupe	bemerking	datum
1	werkput	overzicht	WP1	VL1			16-07-2013
2	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
3	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
4	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
5	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
6	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
7	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
8	werkput	overzicht	WP2	VL1			16-07-2013
9	werkput	deeloverzicht	WP2	VL1			16-07-2013
10	werkput	deeloverzicht	WP2	VL1			16-07-2013
11	werkput	overzicht	WP2	VL1			16-07-2013
12	werkput	deeloverzicht	WP2	VL1			16-07-2013
13	werkput	deeloverzicht	WP2	VL1			16-07-2013
14	werkput	deeloverzicht	WP2	VL1			16-07-2013
15	werkput	overzicht	WP3	VL1			16-07-2013
16	werkput	deeloverzicht	WP3	VL1			16-07-2013
17	werkput	deeloverzicht	WP3	VL1			16-07-2013
18	werkput	deeloverzicht	WP3	VL1			16-07-2013
19	werkput	deeloverzicht	WP3	VL1			16-07-2013
20	werkput	deeloverzicht	WP3	VL1			16-07-2013
21	werkput	overzicht	WP4	VL1			16-07-2013
22	werkput	overzicht	WP4	VL1			16-07-2013
23	werkput	deeloverzicht	WP4	VL1			16-07-2013
24	werkput	deeloverzicht	WP4	VL1			16-07-2013
25	werkput	deeloverzicht	WP4	VL1			16-07-2013
26	werkput	deeloverzicht	WP4	VL1			16-07-2013
27	werkput	overzicht	WP5	VL1			16-07-2013
28	werkput	deeloverzicht	WP5	VL1			16-07-2013
29	werkput	deeloverzicht	WP5	VL1			16-07-2013
30	werkput	deeloverzicht	WP5	VL1			16-07-2013
31	werkput	deeloverzicht	WP5	VL1			16-07-2013
32	werkput	deeloverzicht	WP5	VL1			16-07-2013
33	werkput	overzicht	WP6	VL1			16-07-2013
34	werkput	deeloverzicht	WP6	VL1			16-07-2013
35	werkput	deeloverzicht	WP6	VL1			16-07-2013
36	werkput	overzicht	WP7	VL1			16-07-2013
37	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
38	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
39	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
40	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
41	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
42	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
43	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
44	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
45	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
46	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
47	werkput	overzicht	WP8	VL1			16-07-2013
48	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
49	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
50	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
51	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
52	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
53	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
54	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
55	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
56	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
57	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
58	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
59	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
60	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
61	profiel		WP1		PR1S		16-07-2013

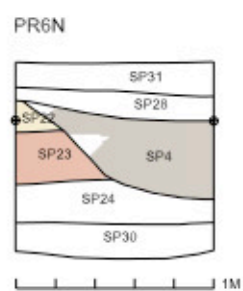
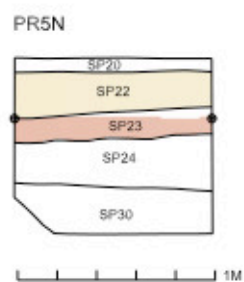
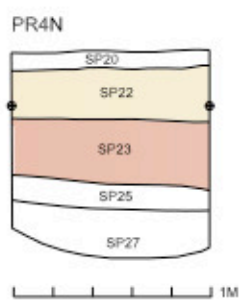
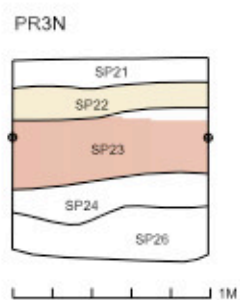
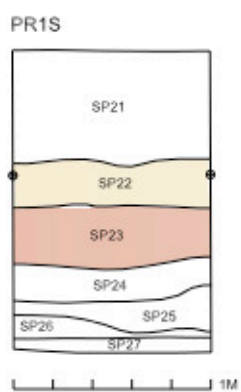
**Heist-op-denBerg
Eugeen Woutersstraat
2013/287**

**HODB13
Bijlage 9.6
Fotolijst**

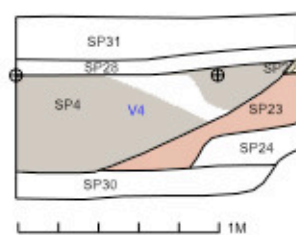
2

foto	aard	doel	werkput	vlak	spoor	coupe	bemerking	datum
62	profiel		WP1			PR1S	gekrast	16-07-2013
63	profiel		WP2			PR2N		16-07-2013
64	profiel		WP2			PR2N	gekrast	16-07-2013
65	profiel		WP3			PR3N		16-07-2013
66	profiel		WP3			PR3N	gekrast	16-07-2013
67	profiel		WP3			PR3N	gekrast	16-07-2013
68	profiel		WP4			PR4N	gekrast	16-07-2013
69	profiel		WP5			PR5N		16-07-2013
70	profiel		WP5			PR5N	gekrast	16-07-2013
71	profiel		WP6			PR6N		16-07-2013
72	profiel		WP6			PR6N	gekrast	16-07-2013
73	profiel		WP6			PR6S		16-07-2013
74	profiel		WP6			PR6S	gekrast	16-07-2013
75	profiel		WP7			PR7N		16-07-2013
76	profiel		WP7			PR7N	gekrast	16-07-2013
77	profiel		WP8			PR8N		16-07-2013
78	profiel		WP8			PR8N	gekrast	16-07-2013
79	profiel		WP8			PR9S		16-07-2013
80	profiel		WP8			PR9S	gekrast	16-07-2013
81	spoor		WP1	VL1	SP1			16-07-2013
82	spoor		WP1	VL1	SP1		gekrast	16-07-2013
83	spoor		WP1	VL1	SP1		gekrast	16-07-2013
84	spoor		WP5	VL1	SP2, SP3		gekrast	16-07-2013
85	spoor		WP5	VL1	SP2, SP3		gekrast	16-07-2013
86	spoor		WP6	VL1	SP4			16-07-2013
87	spoor		WP6	VL1	SP4		gekrast	16-07-2013
88	spoor		WP7	VL1	SP5			16-07-2013
89	spoor		WP7	VL1	SP5		gekrast	16-07-2013
90	spoor		WP7	VL1	SP6			16-07-2013
91	spoor		WP7	VL1	SP6		gekrast	16-07-2013
92	spoor		WP8	VL1	SP7			16-07-2013
93	spoor		WP8	VL1	SP7		gekrast	16-07-2013
94	spoor		WP2	VL1	SP8			16-07-2013
95	coupe		WP8	VL1	SP7	7AB		16-07-2013
96	coupe		WP8	VL1	SP7	7AB	gekrast	16-07-2013

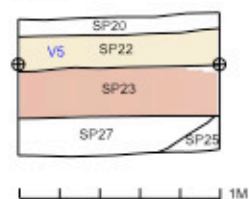
9.7 Profielen

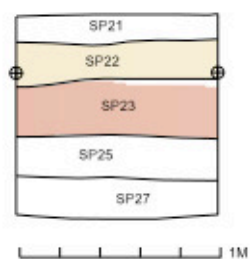
PR6S

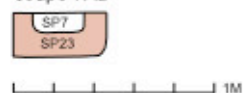
PR7N

PR8N

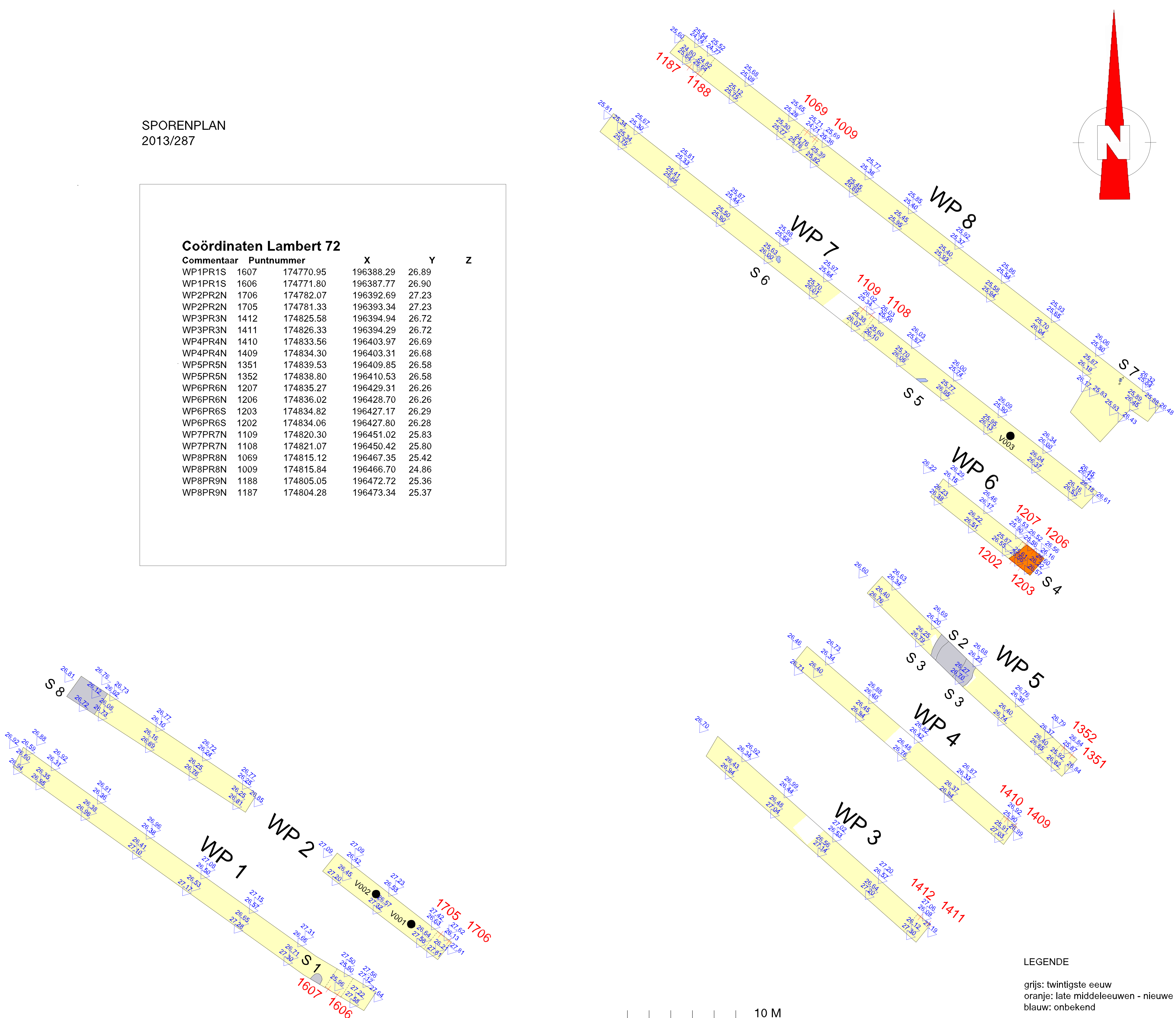
coupe 7AB

SPORENPLAN
2013/287

Coördinaten Lambert 72

Commentaar	Puntnummer	X	Y	Z
WP1PR1S	1607	174770.95	196388.29	26.89
WP1PR1S	1606	174771.80	196387.77	26.90
WP2PR2N	1706	174782.07	196392.69	27.23
WP2PR2N	1705	174781.33	196393.34	27.23
WP3PR3N	1412	174825.58	196394.94	26.72
WP3PR3N	1411	174826.33	196394.29	26.72
WP4PR4N	1410	174833.56	196403.97	26.69
WP4PR4N	1409	174834.30	196403.31	26.68
WP5PR5N	1351	174839.53	196409.85	26.58
WP5PR5N	1352	174838.80	196410.53	26.58
WP6PR6N	1207	174835.27	196429.31	26.26
WP6PR6N	1206	174836.02	196428.70	26.26
WP6PR6S	1203	174834.82	196427.17	26.29
WP6PR6S	1202	174834.06	196427.80	26.28
WP7PR7N	1109	174820.30	196451.02	25.83
WP7PR7N	1108	174821.07	196450.42	25.80
WP8PR8N	1069	174815.12	196467.35	25.42
WP8PR8N	1009	174815.84	196466.70	24.86
WP8PR9N	1188	174805.05	196472.72	25.36
WP8PR9N	1187	174804.28	196473.34	25.37

spoor	werkput	vlak	coupe	datum	naam	identificatie	vorm	lengte cm	breedte cm	max. lengte cm	max. diepte cm	aflijning	aflijning ondergrens	textuur	verstoring
1	1	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	ovaal		95			matig		zand	
2	5	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	onregelmatig		257			goed		lemig zand	
3	5	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	onregelmatig		457			matig		lemig zand	
4	6	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	langwerpig	254				goed		lemig zand	
5	7	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	onregelmatig		32			matig		lemig zand	
6	7	1		16-07-2013	JDB	kuilvulling	onregelmatig			63		zwak		zand	
7	8	1	7AB	16-07-2013	JDB	kuilvulling	vierkant	22			10	goed		zand	
8	2	1		16-07-2013	MA	kuilvulling	onregelmatig	296				goed		zand	
20				16-07-2013	JDB	laag								lemig zand	
21	1		PR1 PR2 PR3 PR 8	16-07-2013	JDB	laag							goed	zand	
22	1 tot 8		PR1 tot PR8	16-07-2013	JDB	laag							matig	lemig zand	

spoor	homogeniteit	kleur	vulling	jonger dan	ouder dan	associatie	vondst	interpretatie
1	heterogeen	bruin	weinig brokjes baksteen, weinig brokjes cement, weinig brokjes sintel, matig brokjes kalk	22				twintigste eeuwse afvalkuil
2	heterogeen	bruin	weinig brokjes sintel, weinig spikkels baksteen	3				bevat twintigste eeuws modern glas (zuiver vensterglas)
3	heterogeen	donker bruin	veel fragmenten sintel, matig brokjes kalk, weinig spikkels baksteen,	22				twintigste eeuw
4	homogeen	bruin	weinig spikkels baksteen, weinig brokjes keramiek, weinig brokjes kiezel, weinig brokjes ijzerzandsteen, humus	22			V003	late middeleeuwen tot nieuwe tijd
5	homogeen	donker grijsbruin	weinig spikkels baksteen, weinig brokjes ijzerzandsteen	23				zeer ondiepe kuil, deel van SP22
6	homogeen	bruingrijs		23	28			verdwenen bij opschaven, deel van SP22
7	homogeen	grijsbruin	weinig spikkels kalk, weinig brokjes kiezel, weinig brokjes ijzerzandsteen, weinig spikkels verbrand leem	23				paalkuil?
8	heterogeen	donker grijs	baksteen, cement, plastic	22				stort met bouwpuin uit tweede helft 20e eeuw tot heden
20	homogeen	donker bruingrijs		22				graslaag
21	heterogeen	bruingrijs tot bruingeel	veel fragmenten baksteen, plastic	22				aangevoerde afvallaag met veel baksteen uit de tweede helft twintigste eeuw (plastic)
22		grijsbruin	weinig brokjes ijzerzandsteen	23			V001 V002 V004 V005	plaggenlaag

[illegible]

spoor	homogeniteit	kleur	vulling	jonger dan	ouder dan	associatie vondst	interpretatie
23	homogeen	roodbruin	veel fragmenten ijzerzandsteen				natuurlijke laag glauconiethoudend roodbruin zand, vermengd met zandsteenfragmenten
24	homogeen	grijsbruin	veel brokjes ijzerzandsteen				natuurlijke laag lemig zand met sterk gecompacteerd ijzerzandstenen
25		donker bruingrijs					natuurlijke laag glauconiethoudend bruingrijs zand
26		groengrijs					natuurlijke laag glauconierhoudend groen zand
27							natuurlijke laag, steenplaat
28		donker grijsbruin	weinig brokjes baksteen, weinig spikkels baksteen		31		donkere afvallaag
29		roodbruin tot groengrijs					natuurlijke laag
30	heterogeen	licht geelbruin tot grijsgroen					natuurlijke laag, horizontaal gelaagd
31	heterogeen	bruingroen		28			aangevoerde laag van glauconiethoudend zand

vondst	rangnr	spoor	materiaal	categorie	datering	datum	naam	methode	werkput	coupe	opmerking	identificatie
1	1.1	22	keramiek		late middeleeuwen tot nieuwe tijd	16-07-2013	JDB	kraan	2		onderkant plaggen	Rood aardewerk. Ongeglazuurde bodemscherf. L max. 2,9 cm, wanddikte 0,4 cm. Kern: homogeen bleekrood baksel. Mica. Oppervlak bovenaan rood, onderaan zwart.
2	2.1	22	keramiek		late middeleeuwen tot nieuwe tijd	16-07-2013	JDB	kraan	2		onderkant plaggenlaag	Rood aardewerk. Geglazuurd. Randscherf. H 2,9 cm, L max; 3,2 cm. Kern: homogeen bleekrood baksel. Mica. Aan de buitenzijde een bandvormige rand met een hoogte van 2,3 cm, een naar buiten afgeschuinde top en een ondersneden onderrand. Aan de buitenzijde transparant glazuur met een bijna weggesleten onregelmatige band geel glazuur. Aan de binnenzijde restant geel glazuur.
3	3.1	4	keramiek		late middeleeuwen tot nieuwe tijd	16-07-2013	GB	coupe	6	PR6S		Steengoed. Wandscherf. L max 2,4 cm, wanddikte 0,5 cm. Kern en binnenoppervlak bleek geelwit. Buitenoppervlak met olijfgroen tot bruin glazuur, fijn gespikkeld.
	3.2											Rood aardewerk. Wandscherf. L. Max. 2,5 cm. Kern: homogeen bleekrood baksel. Mica.
4	4.1	22	keramiek		late middeleeuwen tot nieuwe tijd	16-07-2013	GB	kraan	7		onderkant plaggende	Rood aardewerk. Wandscherf. L. max. 3,7 cm. Wanddikte 0,5 cm. Binnenoppervlak rood, buitenoppervlak mat zwart. Kern bleekrood met goed afgelijnde grijze binnenkern.
	4.2											Rood aardewerk. Geglazuurd. Randscherf van bord of kom met verdikte afgeronde rand die aan de binnenzijde ondersneden is. L max. 4 cm, H. 2,6 cm. Sterk blinkend olijfgroen glazuur bewaard op de rand en de binnenzijde. Harde scherf met scherpe breuk. Bleekrood baksel met fijne slietvormige bijmenging van witte klei. Mica.

vondst	rangnr	spoor	materiaalcategorie	datering	datum	naam	methode	werkput	coupe	opmerking
	4.3									
	4.4									
5	5.1	22	keramiek	late middeleeuwen tot nieuwe tijd	19-07-2013	GB	coupe	7	PR7N	plaggendek

identificatie

Rood aardewerk. Geglazuurd.
Wandscherf. L max. 4,4 cm, wanddikte 0,9 cm. Kern rood geoxideerd aan de buitenzijde en zwart gereduceerd aan de binnenzijde met scherpe grens tussen de geoxideerde en gereduceerde zone. Bruinig olijfgroen glazuur aan binnen- en buitenzijde. Buitenoppervlak met 5 horizontale zacht golvende ribbels.
Rood aardewerk. Geglazuurd.
Wandscherf. L max. 3,9 cm. Slecht bewaard dof geelwit glazuur aan de binnenzijde. Kern bleekrood met geelwitte binnenkern. Mica.
Rood aardewerk. Geglazuurd.
Wandscherf. L max. 5,3 cm, wanddikte 0,8 cm. Slecht bewaard dof olijfgroen glazuur aan de binnenzijde, buitenoppervlak mat grijsbruin beroekt. Homogeen bleekrood baksel. Mica.

blad	tekening	coupe	werkput	vlak	tekenaar	datum	schaal	sporen
1	1	PR1S	1	1	GB	16-07-2013	1/20	21, 22, 23, 24, 25, 26, 27
1	2	PR2N	2	1	GB	16-07-2013	1/20	21, 28, 22, 23, 29, 27
1	3	PR3N	3	1	GB	16-07-2013	1/20	21, 22, 23, 24, 26
1	4	PR4N	4	1	GB	16-07-2013	1/20	
1	5	PR5N	5	1	GB	16-07-2013	1/20	20, 22, 23, 24, 30
1	6	PR6N	6	1	GB	16-07-2013	1/20	31, 28, 2, 22, 23, 24, 30
1	7	PR6S	6	1	GB	16-07-2013	1/20	31, 28, 2, 22, 23, 24, 30
1	8	PR7N	7	1	GB	16-07-2013	1/20	20, 22, 23, 24, 25
1	9	PR8N	8	1	GB	16-07-2013	1/20	21, 22, 23, 25, 27
1	10	7AB	8	1	GB	16-07-2013	1/20	7, 23

datum	aanwezig	activiteiten	bezoek	weer
26-06-2013	Marleen Arckens, Jan De Beenhouwer	booronderzoek		bewolkt met zon
16-07-2013	Ellen Van de Velde, Jan De Beenhouwer, Gerben Bervoets, Marleen Arckens,	Aanleggen WP 1 tot 8. Profielpotten intekenen en beschrijven. Opmeten werkputten en sporen. Vlakfoto's. Coupes en coupetekeningen.	Gert Van Hoof (Gands)	droog en zonnig

Heist-op-denBerg
Eugeen Woutersstraat
2013/287

HODB13
Bijlage 9.5
Dagboek

2

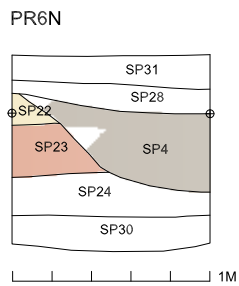
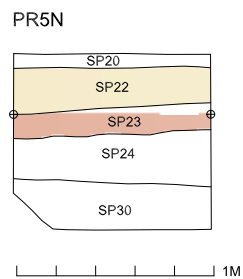
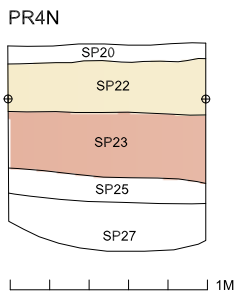
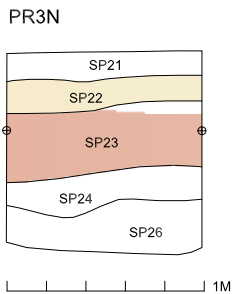
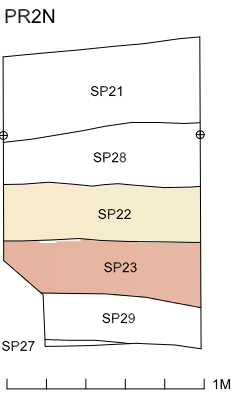
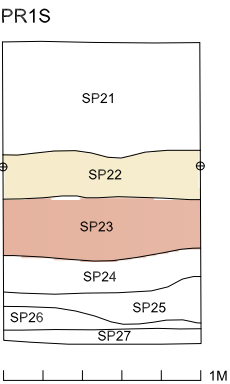
strategie

aandachtspunten

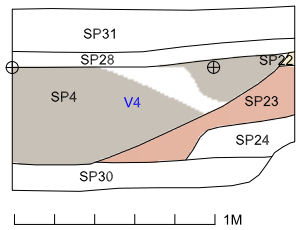
foto	aard	doel	werkput	vlak	spoor coupe	bemerking	datum
1	werkput	overzicht	WP1	VL1			16-07-2013
2	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
3	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
4	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
5	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
6	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
7	werkput	deeloverzicht	WP1	VL1			16-07-2013
8	werkput	overzicht	WP2	VL1			16-07-2013
9	werkput	deeloverzicht	WP2	VL1			16-07-2013
10	werkput	deeloverzicht	WP2	VL1			16-07-2013
11	werkput	overzicht	WP2	VL1			16-07-2013
12	werkput	deeloverzicht	WP2	VL1			16-07-2013
13	werkput	deeloverzicht	WP2	VL1			16-07-2013
14	werkput	deeloverzicht	WP2	VL1			16-07-2013
15	werkput	overzicht	WP3	VL1			16-07-2013
16	werkput	deeloverzicht	WP3	VL1			16-07-2013
17	werkput	deeloverzicht	WP3	VL1			16-07-2013
18	werkput	deeloverzicht	WP3	VL1			16-07-2013
19	werkput	deeloverzicht	WP3	VL1			16-07-2013
20	werkput	deeloverzicht	WP3	VL1			16-07-2013
21	werkput	overzicht	WP4	VL1			16-07-2013
22	werkput	overzicht	WP4	VL1			16-07-2013
23	werkput	deeloverzicht	WP4	VL1			16-07-2013
24	werkput	deeloverzicht	WP4	VL1			16-07-2013
25	werkput	deeloverzicht	WP4	VL1			16-07-2013
26	werkput	deeloverzicht	WP4	VL1			16-07-2013
27	werkput	overzicht	WP5	VL1			16-07-2013
28	werkput	deeloverzicht	WP5	VL1			16-07-2013
29	werkput	deeloverzicht	WP5	VL1			16-07-2013
30	werkput	deeloverzicht	WP5	VL1			16-07-2013
31	werkput	deeloverzicht	WP5	VL1			16-07-2013
32	werkput	deeloverzicht	WP5	VL1			16-07-2013
33	werkput	overzicht	WP6	VL1			16-07-2013
34	werkput	deeloverzicht	WP6	VL1			16-07-2013
35	werkput	deeloverzicht	WP6	VL1			16-07-2013
36	werkput	overzicht	WP7	VL1			16-07-2013
37	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
38	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
39	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
40	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
41	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
42	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
43	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
44	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
45	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
46	werkput	deeloverzicht	WP7	VL1			16-07-2013
47	werkput	overzicht	WP8	VL1			16-07-2013
48	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
49	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
50	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
51	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
52	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
53	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
54	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
55	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
56	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
57	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
58	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
59	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
60	werkput	deeloverzicht	WP8	VL1			16-07-2013
61	profiel		WP1		PR1S		16-07-2013

foto	aard	doel	werkput	vlak	spoor	coupe	bemmerking	datum
62	profiel		WP1			PR1S	gekrast	16-07-2013
63	profiel		WP2			PR2N		16-07-2013
64	profiel		WP2			PR2N	gekrast	16-07-2013
65	profiel		WP3			PR3N		16-07-2013
66	profiel		WP3			PR3N	gekrast	16-07-2013
67	profiel		WP3			PR3N	gekrast	16-07-2013
68	profiel		WP4			PR4N	gekrast	16-07-2013
69	profiel		WP5			PR5N		16-07-2013
70	profiel		WP5			PR5N	gekrast	16-07-2013
71	profiel		WP6			PR6N		16-07-2013
72	profiel		WP6			PR6N	gekrast	16-07-2013
73	profiel		WP6			PR6S		16-07-2013
74	profiel		WP6			PR6S	gekrast	16-07-2013
75	profiel		WP7			PR7N		16-07-2013
76	profiel		WP7			PR7N	gekrast	16-07-2013
77	profiel		WP8			PR8N		16-07-2013
78	profiel		WP8			PR8N	gekrast	16-07-2013
79	profiel		WP8			PR9S		16-07-2013
80	profiel		WP8			PR9S	gekrast	16-07-2013
81	spoor		WP1	VL1	SP1			16-07-2013
82	spoor		WP1	VL1	SP1		gekrast	16-07-2013
83	spoor		WP1	VL1	SP1		gekrast	16-07-2013
84	spoor		WP5	VL1	SP2, SP3		gekrast	16-07-2013
85	spoor		WP5	VL1	SP2, SP3		gekrast	16-07-2013
86	spoor		WP6	VL1	SP4			16-07-2013
87	spoor		WP6	VL1	SP4		gekrast	16-07-2013
88	spoor		WP7	VL1	SP5			16-07-2013
89	spoor		WP7	VL1	SP5		gekrast	16-07-2013
90	spoor		WP7	VL1	SP6			16-07-2013
91	spoor		WP7	VL1	SP6		gekrast	16-07-2013
92	spoor		WP8	VL1	SP7			16-07-2013
93	spoor		WP8	VL1	SP7		gekrast	16-07-2013
94	spoor		WP2	VL1	SP8			16-07-2013
95	coupe		WP8	VL1	SP7	7AB		16-07-2013
96	coupe		WP8	VL1	SP7	7AB	gekrast	16-07-2013

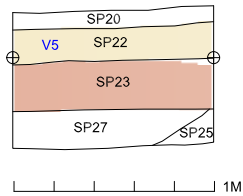
Bijlage 9.7 Profielen

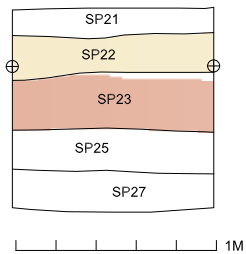
PR6S

PR7N

PR8N

coupe 7AB

